

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr.1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție 1.5 “Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: **“Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”**

Beneficiar: **Academia Română**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/159/1.5/S/136077

Raport științific de cercetare doctorală

Tutore îndrumător:

Prof. Univ. Dr. Mircea DUȚU

Doctorand:

Mihaela-Magdalena IGNAT

București, 2015

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Recursul în procesul civil român

Tutore îndrumător:

Prof. Univ. Dr. Mircea DUȚU

Doctorand:

Mihaela-Magdalena IGNAT

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

CUPRINS

INTRODUCERE

1. SCURT ISTORIC AL REGLEMENTĂRII RECURSULUI ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ

- 1. 1. Scurtă prezentare istorică a Curții de Casație și Justiție**
- 1. 2. Recursul în sistemul juridic românesc – prezentare istorică**
- 1. 3. Noul cod de procedură civilă – un pas important al reformei judiciare din România**

2. REGLEMENTAREA RECURSULUI ÎN NOUL COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ. O PRIVIRE COMPARATIVĂ

3. MOTIVELE DE RECURS

4. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A RECURSULUI

5. SOLUȚIILE INSTANȚEI DE RECURS

REZUMAT

În decursul timpului Codul de procedură civilă din 1865 a suferit multe completări și modificări. Aceste schimbări au fost determinate de unele imperfecțiuni ale acestuia, de dificultățile ivite în aplicarea lui, de creșterea numărului de procese, complexitatea lor, prin problemele de drept și de fapt pe care le ridicau, pronunțarea unui număr mare de hotărâri nelegale și netemeinice, precum și de ritmul lent de soluționare al proceselor.

Codul de procedură civilă consacră regula unicității căii de atac și ordinea exercitării căilor de atac, propunându-și structurarea unui sistem coerent al căilor de atac, menit să asigure deopotrivă desfășurarea cu celeritate a procesului civil, dar și unitatea jurisprudenței și corecta aplicare a legii.

În ceea ce privește recursul, competența soluționării acestuia revine Înaltei Curții de Casație și Justiție. Aceasta va examina conformitatea hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile, asigurându-se în acest fel o practică judiciară uniformă la nivelul întregii țări. Din cauza unor motive legate de baza materială și umană, sunt numeroase categorii de hotărâri care nu ajung în fața instanței de recurs, ci se opresc în fața instanțelor de apel (art. 483 Noul Cod de procedură civilă). S-a introdus recursul incident și recursul provocat, iar pregătirea dosarului pentru judecata în recurs se face, cu adaptările necesare, ca și în cazul apelului. A fost reintrodusă procedura de filtrare a recursurilor, îmbunătățită față de încercarea realizată prin O.U.G. nr. 58/2003. A fost înlăturată posibilitatea modificării hotărârii în caz de admitere a recursului și s-a revenit la soluția din 1993, păstrându-se numai soluția casării.

Toate aceste modificări aduse în legislația actuală ca și greutățile inerente ce au apărut și vor apărea în practica judiciară constituie baza acestei analize, a acestui proiect propus spre a fi susținut ca teză de doctorat. Adoptarea Noului Cod de procedură civilă trebuie să reprezinte o mare reformă în materie procesuală, iar o atare perspectivă este încă reală, întrucât el conține, fără îndoială, multe reglementări progresiste și eficiente (Prof. Dr. Ioan Leș, *Tratat de drept procesual civil. Supliment gratuit (Modificările și completările aduse actualului Cod de procedură civilă prin legea pentru accelerarea proceselor nr. 202/2010 „Mica Reformă”*), Ediția 5, Editura C.H. Beck, București, 2010, p. 4).

Prevederile referitoare la recurs în Codul de Procedură Civilă vin să soluționeze unele controverse și lacune din legislația actuală și aduc elemente de noutate ale regulilor specifice căii de atac analizate, multe dintre aceste aspecte formând demult obiectul unor propuneri de *lege ferenda*.

Odată cu adoptarea noului Cod de Procedură Civilă recursul este supus unor noi ajustări menite să aducă unele corective la neajunsurile din legislația în vigoare. În legătură cu adoptarea unui nou Cod de procedură civilă, Prof. Dr. Ioan Leș spunea: „*Adoptarea unui nou Cod de procedură civilă este o operă necesară, așteptată de decenii de lumea juridică din țara noastră, reprezentând un progres incontestabil din punct de vedere legislativ*” (Prof. Dr. Ioan Leș, *Spre un mare Cod de procedură civilă?*, în „Curierul Judiciar”, nr. 11/2009, pp. 603-605). De asemenea, prin eliminarea restricțiilor existente în prezent în materia obiectului cererii de apel și a restrâns sfera de acțiune a recursului, acesta ajungând astfel la adevăratul său statut de cale extraordinară de atac, nu doar prin situarea sa în cuprinsul noului Cod de procedură civilă și prin caracteristicile și efectele sale, ci și prin obiectul său.

Prin realizarea unei analize comparative cu celelalte sisteme juridice din Europa se poate contura o perspectivă amplă asupra dreptului comparat. Procedura de filtrare a recursurilor prevăzută în legislația altor țări europene - Franța, Germania, Suedia - va completa înțelegerea și analiza juridică efectuată asupra temei propuse ca teză de doctorat. Această abordare comparativă a subiectului, cu exemple din practica judiciară națională și internațională, se poate astfel constitui într-un mod complet și structurat de analiză și înțelegere atât pentru specialiștii în drept procesul civil român, dar și pentru partenerii străini din țările menționate.

Schimbările aduse de noul Cod de procedură civilă, ca și dorința de a realiza o analiză comparativă asupra instituției recursului în alte legislații europene, m-au determinat să încerc elaborarea unui studiu complex și actual. Consider că complexitatea și noutatea cercetării propuse, așa cum reiese aceasta și din studiul comparativ, se constituie într-un argument viabil pentru elaborarea acestei teze de doctorat.

În cadrul noului Cod de procedură civilă, obiectul recursului cunoaște o reglementare mai amplă. Odată cu aceasta crește și numărul hotărârilor care nu pot fi atacate cu recurs. Pe de altă parte, o noutate în materia recursului și totodată o soluționare a unor controverse din doctrină și din practica judiciară o reprezintă posibilitatea de atacare a încheierilor pronunțate de instanța de recurs. Astfel, de exemplu, în materia suspendării hotărârii atacate, încheierea pronunțată de instanța de recurs poate fi atacată cu recurs în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunțare (art. 478 alin. 5 Codul de procedură civilă). Rejudecarea în acest caz se va face de un alt complet al instanței de recurs stabilit în mod aleatoriu, în cel mult 10 zile de la înregistrarea cererii de recurs, fără a se parcurge procedura filtrului (art. 478 alin. 6).

Codul de procedură civilă reintroduce în legislația noastră procedura de filtrare a recursurilor de competența instanței supreme. De altfel, Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 58/2003 reglementase o veritabilă procedură de filtrare a recursurilor, adică o soluție novatoare care impunea parcurgerea unei proceduri privitoare la admisibilitatea în principiu a recursului, instituție care, dacă ar fi fost păstrată în legislația noastră procesuală, putea contribui la

degrevarea instanței supreme de o serie de recursuri ce nu corespundeau unor exigențe, în special, de ordin formal.

În cadrul acestei proceduri se constată reînvierea și detalierea unor mai vechi prevederi (ulterior abrogate – dispariție regretată de doctrină) privind întocmirea unui raport asupra recursului. Acest raport va verifica dacă recursul îndeplinește cerințele de formă prevăzute sub sancțiunea nulității, dacă motivele invocate se încadrează în cele prevăzute de art. 482 din Codul de procedură civilă, dacă există motive de ordine publică ori dacă recursul este vădit nefondat. De asemenea, raportul va conține, atunci când este cazul, referiri la jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și poziția doctrinei în problemele de drept vizând dezlegarea dată prin hotărârea atacată.

Voi urmări filtrarea recursurilor potrivit legislației române, dar și filtrarea recursurilor prevăzută în legislația altor țări europene și anume procedura de filtrare a recursului în Franța, procedura de filtrare a recursului în Germania, procedura de filtrare a recursului în Suedia, încercând chiar o abordare comparativă a acestui subiect, cu exemple din practica judiciară.

În demersul întreprins m-am folosit de următoarele metode de cercetare: *analitic-juridică* (prin care tema proiectului va fi abordată și analizată sistematic), *metoda istorică* (bazată pe analiza cronologică), *metoda observației* (prin care voi accesa documente publice și voi culege informații de interes), *metoda comparativă* (prin care voi identifica și diferenția aspectele cercetate), *metoda logică de cercetare* (ce permite structurarea informațiilor obținute sub aspect logic, în vederea elaborării unor concluzii pertinente și eventual chiar propunerii unor soluții adecvate).

Pentru realizarea acestui studiu m-am folosit de monografiile publicate în România și în străinătate, de articolele din revistele de specialitate, de studiile și cercetările realizate și publicate, cu vizibil impact asupra temei. De asemenea, am accesat diversele biblioteci virtuale existente în acest moment pe Internet, ca și unele jurnale și reviste, care mi-au oferit informații valoroase asupra instituției recursului în Dreptul procesual civil român și în diverse sisteme juridice europene.

În prezentul studiu am folosit lucrările științifice elaborate de următorii specialiști români în studiul Dreptului procesual civil: Ion Leș, Ion Deleanu, Viorel Ciobanu, Sebastian Spinei, Nicolae Mănișuțiu, Ioan Bălan, Mihail Lohănel, Gheorghe Dobrican, Gabriel Boroș, Gheorghe Liviu Zidaru, Mircea Dușu etc. Analiza comparativă asupra vechiului și noului Cod de procedură civilă mi-a dat posibilitatea să observ evoluția dreptului procesual civil român, pe de-o parte, și să realizez un studiu care încearcă să completeze ceea ce s-a realizat până la momentul actual asupra căii de atac extraordinare, *a recursului în dreptul procesual civil*.

De asemenea, studierea unor lucrări științifice din literatura juridică străină, în special din Franța și Spania, precum: E. Garsonnet, Ch. Cézair-Bru, Charles-Eugène Camuzet, R. Morel, J. Vincent, S. Guinchard, A. Boudahrain etc., m-au ajutat să conturez un studiu comparativ și interesant.

În prezentul studiu nu am încercat să prezint toate aceste aspecte, ci să surprind reglementarea recursului, cale de atac extraordinară, în noul Cod, în comparație cu vechea reglementare juridică din România, dar și cu alte sisteme de drept internațional. Toate aspectele reliefate pe parcursul lucrării prezintă recursul în procesul civil român, apreciind la justa valoare importanța acestei căi de atac extraordinare din legislația, practica și jurisprudența de specialitate.

Recursul civil reprezintă una dintre instituțiile procedurale, care pe parcursul timpului a cunoscut transformări și modificări. Dacă în vechiul de Cod de procedură civilă recursul era considerat a fi o cale de atac extraordinară, comună, de reformare, nedevolutivă și nesuspensivă, alături de apel -, în noul Cod de procedură civilă recursul rămâne singura cale de atac extraordinară, ce poate fi exercitată de părți sau de Ministerul Public, în condițiile și pentru motivele de nelegalitate limitativ determinate de lege, pentru *„desființarea unei hotărâri judecătorești pronunțate în apel, fără drept de apel sau a altor hotărâri în cazurile prevăzute de lege”*.